

Miesten puvut Tarvikkeet

Perinteiseen villakankaiseen miesten puvun valmistukseen käytetään melkoinen määrä tarvikkeita.

Aloitettaessa uutta työtä, on kahdestakin syystä hyvä aluksi kerätä kaikki tarvikkeet kasaan. Ensinnäkin näin varmistat, että kaikkea on saatavilla ja toisaalta työ sujuu joutuisammin, kun sitä ei tarvitse keskeyttää tarvikkeiden hankkimista varten.

Tässä esitetty tarvikeluettelo on ohjeellinen. Sitä voi muuttaa mallin tai työtapojen muuttuessa. Kaikessa leikkuussa tulee väkisin hukkapaloja, mutta liimavanua ja alikaulusverkaa on epätarkoituksenmukaista ostaa vain yhden takin tarpeisiin, joten ainakin niitä pidetään yleensä työpajassa saatavilla.

Liimakankaalla ja lisärintaliinalla tuettuun normaalikokoiseen miesten takkiin tarvitaan:

Villakangasta, 150 leveää	n. 1.8 m	
(suurikuvioisessa kankaassa kahden kuvion verran ylimääräistä)		
Vuorikangasta	n. 90 cm	+liivin selkä
Hihanvuorta	n. 70 cm	+liivin vuorit
Liimakangasta	n. 1 m	
Villaliinaa	n. 50 cm	
Liimavanua		
Tukinauhaa helmaan ja hihansuihin	n.2,5 m	
Taskupussikangasta	50 cm	+housun taskut
Alikaulus verkaa ja liinaa		
Olkavanut		
Kuulavanut		
Napit Ø 19-21mm ja 15mm		
Lankaa, paksuus 75–80 Nm		
Napinompelulankaa, paksuus 20–50 Nm		
Tukinauhaa		

Takki voidaan valmistaa riisutulla teollisella tavalla ilman lisärintaliinaa, jolloin villaliina ja liimavanua ei luonnollisestikaan tarvita.

Takki voidaan toisaalta valmistaa perinteisesti kokonaan irtoliinoilla, jolloin tarvitaan edellisten lisäksi:

Villaliinaa	n. 90 cm	(kokonaismäärä)
Jouhiliinaa	n. 50 cm	
Pellavaliinaa	n. 30 cm	
Sertinkiä	n. 15 cm	

Tässä työtavassa liimakangasta tarvitaan vain pieniä paloja, liimavanua ei lainkaan.

Miesten housuihin tarvitaan:

Villakangasta	n.120 cm
(kankaan menekki kasvaa nopeasti Ly:n kasvaessa)	
Polvisilkki	80-90 cm
Taskupussikangasta	50 cm
Vetoketju	
Vyötärönauhaa eli linninkinauhaa	Vy + 15 cm
Rimmelinauhaa	2 Ay + 10 cm
Napit Ø 15-17mm	

Miesten liiveihin tarvitaan:

Villakangasta, etukappaleen korkeus	n.90 cm
(puvun leikkuun yhteydessä n. 40 cm lisää)	
Liimakangasta	n. 80 cm
Selkäsatiinia	n. 70 cm
Vuorisilkkä	n. 80 cm
Napit Ø 15mm, yleensä 6 kpl	
Taskupussit ja muut tarvikkeet saadaan takista ja housusta jäävistä paloista.	

Puvun kaikki vuorit voidaan valmistaa samasta vuorisilkistä, jolloin päästään kaikkein pienimmällä kulutuksella. Perinteinen tapa oli valmistaa takin miehustan vuori ja liivin selkä puvun väriin sopivasta satiinista, hihat ja liivin vuori erillisestä yksivärisestä tai raidoitetusta luunvalkoisesta hihanvuorisilkistä ja housun polvisilkki ohuemmasta ja halvasta vuorisilkistä.

Nykyaikainen kompromissi on leikata koko takin vuori sekä liivinselkä vuorisatiinista ja polvisilkki sekä liivinvuorit ohuemmasta vuorisilkistä.

Lisätarvikkeiden valinta

Perinteinen puku on valmistettu villakankaasta. Siksi lisätarvikkeiden tulisi soveltua villakankaiden kanssa käytettäväksi. Villa on proteiinikuitu, jonka tärkeimpiä ominaisuuksia lisätarvikkeiden valinnan kannalta ovat: suuri elastisuus, huono hankauksenkesto, muovautuvuus lämpimänä ja kosteana, vanuvuus, huono emästenkesto, suhteellisen hyvä happejen kesto.

Vanuvuutensa ja huonon emästen keston takia villa ei sovellu kovin hyvin vesipesuun, eikä tätä ominaisuutta ole yritettykään ylläpitää. Normaalisti käytettävien työtapojen ja lisätarvikkeiden vuoksi miesten pukuja ei kestä vesipesussa. Puhdistus tapahtuu tuulettamalla ja kemiallisessa pesussa. Kemiallinen pesu on aika kuluttavaa. Normaali paksuisesta kankaasta tehdyn puvun voidaan olettaa kestävän 10–20 kemiallista pesua.

Tukeminen

Miesten puvuissa haetaan mielikuvaa hyvästä tilanteen hallinnasta, voimasta ja vastaavista perinteisesti miehisiksi koetuista ominaisuuksista. Perinteisesti tämä on saatu aikaiseksi valmistamalla puku miehen päälle sileäksi kuin ”munakuori”. Tavoitteen saavuttamiseksi tuote on tuettava melko voimakkaasti. Perinteisesti tukeminen tapahtui, villa-, jouhi- ja pellavaliinoilla. Nykyaikainen teollisuus käyttää liimattavia tukikankaita, mutta käsityöläiset turvautuvat edelleen perinteiseen irtoliinotukseen.

Liimakankaalla tukeminen on edullisempaa ja helpompaa. Irtoliinalla voidaan toteuttaa voimakkaampia muotoja ja miehustakangas säilyttää elävyytensä.

Liimakangas kiinnittyy miehustakankaaseen liimapisteiden avulla koko alaltaan. Miehustakankaan ollessa suhteellisen elastinen, pitää tukikankaan kyetä mukailemaan tätä ominaisuutta. Vaikka selluloosakuidut ja proteiinikuidut ovat molemmat luonnonkuituja, ovat ne kemiallisilta ja fysikaalisilta ominaisuuksiltaan melko erilaisia. Tämän seurauksena liimakankaat soveltuvat joko puuvillaan tai villaan kanssa käytettäviksi, mutta eivät kovin hyvin molempiin. Ns. universaaleissa liimakankaissa on tingitty optimi ominaisuuksista.

Liimakankaan kangasosa mukailee joko villan tai puuvillan ominaisuuksia. Liima-aineena käytetään yleisesti co-polyamidia, mutta myös sen ominaisuuksia voidaan säädellä. Villan ja puuvillan lämmönkesto ovat erilaisia ja siksi liima-aineen sulamispistettä säädellään.

Liimakangas villakankaaseen

Hänsel 1141 BS4 Polyknit Paino 70g/m2
leveys 90, 150, 180
80CV, 20 PES
Warp/Loimi: Pes
Welf/Kude: CV
staggered fridge
co-polyamide random dot, 17 mesh, approx
52 points/cm2
lämpötila 121–138
paine 2-4 bar, aika 10–16 sek

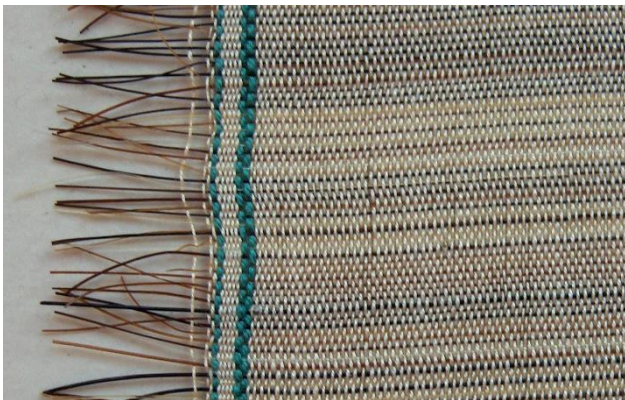
Perinteisessä irtoliinoin tuetussa puvussa tuetaan rinnan alue ja olka erityisen hyvin, helma kevyemmin. Liimakankaissa tämä pyrittiin ratkaisemaan 80-luvulla ns. moniasteliimakankaalla, jonka toinen reuna oli jäykempää kuin toinen. Etukappaleiden tuki leikattiin poikki kankaan siten, että jäykempi osuus moniasteliinasta jäi olalle ja pehmeämpi helmaan. Toteutus oli nopea ja helppo, mutta teki takista melko jäykän. Moniasteliinasta on enimmäkseen luovuttu ja liimakankaalla tukeminen toteutetaan nykyisin liimaamalla useampia kerroksia erityyppisiä ja erikokoisia liimakankaita etukappaleeseen. Liimakankaalla tukemista voidaan täydentää myös villaliinasta tehdyllä lisärintaliinalla.

Irtoliinalla tuettaessa miehustaan ja tukikankaisiin prässätään rinnantila ennen kappaleiden yhdistämistä. Rintaliina voidaan rakentaa monella tavalla. Tyypillistä on rakenne, jossa villaliinasta leikataan runkoliina, jota täydennetään jouhikankaisella rintaliinalla ja pellavaisella olkaliinalla. Rintaliinan tekeminen on työlästä ja vaikeaa, mutta sen avulla takkiin saadaan parempi istuvuus kuin muilla menetelmillä. Takki on samalla ryhdikäs ja pehmeä.

Villaliina

Hänsel 249 N
210g/m²
leveys 80, 160
11HZ, 28 CO, 54 CV, 7 PES
Warp/Loimi: puuvilla
Welf/Kude: Vuohenkarva, viskoosi ja polyesteri
plain weave 1/1

Jouhiliina

Pellavaliina

Alisuun kuluminen

Rimmelinauhalla estetään lahkeensuun kulumista. Rimmelinauhat on jo pitkään valmistettua keinokuiduista, joilla on suuri hankauskestävyys. Rimmelinauhan leveys on 15mm. Sitä valmistetaan mustana ja muutamana harmaan, ruskean, vihreän ja sinisen sävynä. Tehtaan koko tuotanto hoidetaan yleensä vain muutamalla värillä, sillä lahkeensuuhun ommeltu rimmel on lähes huomaamaton.

Vuorin valinta

Villakangas ei ole kovin liukasta. Jotta villakankainen takki ei tarttuisi alla oleviin vaatekerroksiin, vaan laskeutuisi kauniisti, vuorataan se tavallisesti "vuorisilkillä". Aikanaan silkkikankaita on käytetty miesten pukujen ja päällystakkien vuoraamiseen, mutta aidon vuorisilkin kulutuskestävyys on aika huono ja hinta kallis. Myös puuvillaa käytetään vuorimateriaalina, mutta sekään ei ole pinnaltaan kovin liukasta. Muuntokuitujen ja tekokuitujen keksiminen on syrjäyttänyt luonnonmateriaalit lähes täysin vuorikankaina.

Villakankaan miellyttäviä puolia on sen hengittävyys. Vuorikankaan valinnassa tätä ominaisuutta yritetään ylläpitää ja siksi parhaissa puvuissa käytetään viskoosivuoria. Viskoosi on hieman muita materiaaleja kalliimpi sekä heikompi ja siksi halvemmissa puvuissa käytetään polyesterivuoria. Polyesteri on halpaa ja erittäin kestävä, mutta hiostaa ikävästi. Asetaatti vuori on vielä halvempaa, mutta sen lämmönkesto on huonompi kuin villassa, eikä sitä siksi pitäisi lainkaan käyttää villakankaisissa miesten puvuissa. Villapuvun huoltoon kuuluu säännöllinen prässääminen, jota asetaatti ei kestä. Satiinisidos on palttinasidosta liukkaampi, mutta satiinivuorit ovat paksumpia ja raskaampia, eikä niitä siksi voida käyttää ohuimpien pukukankaiden kanssa.

Taskupussin valinta

Miesten pukuihin ja takkeihin valmistetaan runsaasti taskuja, sillä useimmat miehet liikkuvat edelleen kernaammin ilman erillistä laukkaa. Taskuja käytetään ahkerasti ja siksi niiden pitää olla kestäviä ja muutenkin mukavia.

Naisten vaatteissa käytetään melko usein vuorikankaasta valmistettuja taskupusseja. Vuorikangasta ei tavallisesti käytetä miesten vaatteiden taskujen valmistuksessa. Vuorikangas ei ole riittävän kestävä miesten pukuihin.

Polyesteriä on käytetty aikanaan paljon taskupussien tekoon sen halvan hinnan ja kestävyysvuoksi. Siitä valmistetut taskupussit ovat kuitenkin kovia ja epämiellyttävän tuntuksia, eivätkä oikein tyydytä nykyaikaista vaativaa asiakasta.

Perinteisesti miesten vaatteissa on käytetty tiiviisti kudottua puuvillakangasta, sertinkiä. Puuvillan kulutuskestävyys on kuitenkin aika huono, joten suurin osa valmistajista on nykyisin päätenyt kompromissiin, jossa taskupussit valmistetaan ohuehkoista ja napakoista puuvillapolyesteri sekoitteista. Puuvilla antaa mukavan tunnun ja polyesteri kestävyyttä.

Aliskaulus materiaalien valinta

Perinteisen takinkauluksen tulee asettua tiiviisti paidankauluksen ympärille ja paidankauluksen puolestaan tiiviisti kaulan ympärille. Parhaiten kaulus asettuu paikoilleen, mikäli sen taitelinja on hieman kaareva. Tämä terävästi taittuva ja samalla kaareva kaulus saadaan parhaiten toteutettua, kun aliskaulus valmistetaan mahdollisimman muokkautuvasta materiaalista. Sellainen on huovasta valmistettu aliskaulusverko. Aliskaulus tuetaan täysvinoon leikatulla pellavaliinalla. Nykyisin aliskaulus voidaan valmistaa erilaisista sekoitteista, jolloin aliskaulus on riittävän tukeva ilman erillistä aliskauluspellavaa.

Olka- ja kuulavanujen valinta

Tämä on esimerkki tyypillisestä olkavanusta.

Neulattu täyte harsintaompeleella

70 CXC6-6L

Päällinen ja pohja ovat muotoutuvaa kuitukangasta, sisus pehmeää puuvillaa. Kannen alla on kuulaa tukeva lisäke. Esikiinnitysliima kannessa. Vahvuus 6 mm, on pituus 18 cm. Perusvärit ovat valkoinen, harmaa ja musta.

Nappien valinta

Nappien valinnassa tärkeitä on, että samaa laatua on saatavissa kahta kokoa. Yleensä miesten napit ovat melko vaatimattomia naisten nappeihin verrattuna. Nelireikäisyyttä pidetään normina, kolmireikäisyydellä kikkaillaan. Kaksi reikää kuuluu perinteisesti naisten vaatetukseen. Napit voivat olla muovia, metallia tai nahkaa. Nappien tulisi kestää kemiallinen pesu.

Langan valinta

Villakangas on joustavaa. Langan tulisi myös joustaa. Aikaisemmin käytettiin merseroitua puuvillaa. Uskottiin, että luonnonkuitu sopii paremmin toisen luonnonkuidun kanssa. Pelättiin, että kova keinokuitulanka ”syö” villakangasta. Tosiasiassa puuvillalanka on melko joustamatonta, eikä siksi ihanteellinen villavaatteiden kokoamiseen. Keinokuitulangat ovat joustavia ja sopivat hyvin myös tähän tarkoitukseen.

Villakangas on yleensä muita vaatetuskankaita paksumpi ja siksi sen ompelussa on hyvä käyttää hieman paksumpia lankoja. Kevyt vaateteollisuus käyttää 100–120 Nm lankoja, raskas 75–80 Nm lankoja. Puuvilla on heikompaa ja siksi puuvillalangat olivat aikanaan 40–50 Nm.

Napit kiinnitetään yleensä paksulla langalla, 20–30 Nm, koska se on nopeampaa ja napinkiinnityksestä tulee näin kestävämpi. Napinompelulankaa voidaan käyttää napinläpikoneessa tukilankana eli ns. jymppilankana.

Jos halutaan ommella napinlävet käsin, kannattaa käyttää napinläpisilkkiä, eli paksua silkkilankaa. Ompelua voidaan helpottaa vahaamalla lanka ennen ompelua mehiläisvahalla. Vahaaminen myös vahvistaa napinläpiä.

Vetoketjun valinta

Ensimmäiset vetoketjut valmistettiin metalista. Muoviketjut kehitettiin myöhemmin, eivätkä ensimmäiset versiot olleet aina kovin laadukkaista. Tästä on monille kuluttajille ja joillekin ammattilaisillekin jäänyt virheellinen käsitys, jonka mukaan metalliketju on parempi ja kestävämpi. Tämä ei pidä paikkaansa. Nykyaikaiset spiraaliketjut ovat jopa kestävämpiä kuin metalliketjut. Metalliketjuun päädytään ulkonäkösyistä. Housun vetoketju ei ole kovin näkyvä, joten metalliketju kannattaa ommella lähinnä farkkuihin.